Pohjoismaiden neuvoston suositukset 2020

Suositus 1/2020: Pohjoismainen roaming-alue, joka käsittää myös Färsaaret ja Grönlannin (A 1780/tillväxt)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

> *että* se vakiinnuttaa pohjoismaisen roaming-yhteistyön, jonka turvin Pohjoismaiden asukkaat voivat käyttää matkapuhelinta ja datayhteyttä Pohjoismaissa ja itsehallintoalueilla ilman verkkovierailumaksuja.

Suositus 2/2020: Pohjoismaiden neuvoston yhteiskuntaturvallisuusstrategian hallituskäsittely (A 1830/pres)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa Pohjoismaiden hallituksille,

> *että* ne ottavat kantaa Pohjoismaiden neuvoston yhteiskuntaturvallisuusstrategiaan ja antavat Pohjoismaiden neuvostolle tyhjentävän vastauksen siihen, aikovatko hallitukset ja Pohjoismaiden ministerineuvosto noudattaa strategian suosituksia, ja jos aikovat, niin miten.
>
> *että* ne antavat selkeät perustelut Pohjoismaiden neuvostolle, mikäli strategian jotakin suositusta ei aiota noudattaa.

Suositus 3/2020: Uusiokäyttöstrategia (A 1758/hållbart)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

> *että* jätettä saa viedä ainoastaan niihin maihin, jotka voivat dokumentoida jätteen uusiokäytön tai ympäristön kannalta vastuullisen loppukäsittelyn.
>
> *että* Pohjoismaiden ministerineuvosto laatii kootun yhteispohjoismaisen uusiokäyttö-strategian kaikille jätelajeille.
>
> *että* Pohjoismaiden ministerineuvosto perustaa pohjoismaisen tukijärjestelmän uusien kierrätysmenetelmien ja zero waste -ratkaisujen tutkimiseksi ja kehittämiseksi.

Suositus 4/2020: Merten happamoitumisen tutkiminen (A 1763/hållbart)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

> *että* sen aloitteesta lisätään pohjoismaista yhteistyötä, jonka tavoitteena on tuottaa tietoa merten ja ekosysteemien happamoitumisesta sekä merten happamoitumisen mahdollisista

seurauksista Pohjoismaiden rannikkoalueiden asukkaiden elinehdoille, ja että kohdennetaan varoja kyseiseen aloitteeseen.

että se laatii pitkäjänteisen ja määrätietoisen merten happamoitumiseen liittyvän toimintasuunnitelman, jolla tuetaan jatkuvaa tiedonkeruuta merten happamoitumisen biologisista, taloudellisista ja sosioekonomisista seurauksista ja jossa esitetään suosituksia siitä, miten voidaan toisaalta ennaltaehkäistä merten happamoitumisen seurauksia kalataloudelle ja paikallisyhteisöjen elinehdoille ja toisaalta auttaa kalataloutta ja paikallisyhteisöjä sopeutumaan niihin.

Suositus 5/2020: Yhteiset toimet ruokahävikin vähentämiseksi Pohjoismaissa (A 1834/hållbart)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että järjestetään lausuntokierros ruokahävikistä asiantuntijoille, Euroopan unionin ruokahävikki- ja ruokajätefoorumin (FLW) pohjoismaisille jäsenille, ympäristö- ja ilmastosektorin alaisen jäteryhmän jäsenille, muille keskeisille toimijoille, asiasta kiinnostuneille ja yleisölle.

että lausuntokierroksen ja pohjoismaisten kokemusten pohjalta toteutetaan ruokahävikkikampanja.

että vuonna 2024 laaditaan raportti siitä, missä määrin Pohjoismaat ovat päässeet omiin kansallisiin tavoitteisiinsa sekä pohjoismaiseen tavoitteeseen, joiden pohjana on kestävän kehityksen tavoite 12.3: ”Puolittaa vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuinen ruokajätteen määrä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa”, ja laaditaan toimenpidesuosituksia, jotta Pohjoismaat saavuttaisivat kestävän kehityksen tavoitteet.

Suositus 6/2020: Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti 2021 (B 330/pres)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismaiselle kulttuurirahastolle jaetaan budjetissa varattujen määrärahojen lisäksi 750 000 DKK aloitteisiin, joilla lievennetään koronakriisin negatiivisia vaikutuksia kulttuurialalla. Varat otetaan 40 MDKK:n erillismäärärahasta, joka on mm. varattu koronakriisin vaikutusten torjumiseen.

että Orkester Nordenille jaetaan budjetissa varattujen määrärahojen lisäksi 50 000 DKK. Varat otetaan MR-K:n budjettikohdasta 4-2208 ”Strategiske Satsninger”.

että pohjoismaiselle kirjallisuusviikolle jaetaan 250 000 DKK. Varat otetaan 40 MDKK:n erillismäärärahasta.

että Grönlannin pohjoismaisen laitoksen (NAPA) hallinnoimalle kulttuurin tukiohjelmalle jaetaan budjetissa varattujen määrärahojen lisäksi 350 000 DKK. Varat otetaan MR-K:n budjettikohdasta 4-2208 ”Strategiske Satsninger”.

että mielenterveyden pohjoismainen työryhmä pitää edelleenkin itsemurhien ehkäisyä yhtenä tärkeistä teemoistaan ja että itsemurhien torjuntaan kiinnitetään erityistä huomiota psykiatrian huippukokouksen suunnittelussa Suomen puheenjohtajakaudella vuonna 2021.

että sosiaalisektori keskittyy aloitteisiin, jotka tukevat antibioottiresistenssin ennalta-ehkäisemistä; mukana ovat myös koronaan liittyvät aloitteet, joita sektorilla aiotaan työstää vuonna 2021.

että sosiaalisektori keskittyy myös jatkossa mielenterveyteen osana Ruotsin puheenjohtajakauden hankkeessa VOPD (vård och omsorg på distans, etähoito ja -hoiva) parhaillaan tehtävää kartoitusta. Vuonna 2021 käynnistyy myös VOPD 2.0 -hanke, jonka tavoitteena on tukea digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa hoito- ja hoiva-alalla. Monialainen hanke toteutetaan vision toimintasuunnitelman puitteissa.

että budjetissa varattujen määrärahojen lisäksi jaetaan 500 000 DKK pohjoismaisen kieliyhteistyön vahvistamiseksi budjettikohtaan 2-2544 ”Det nordiske sprogsamarbejde”. Varat otetaan 40 MDKK:n erillismäärärahasta (250 000 DKK) sekä MR-U:n budjettikohdasta 2-2506 ”Strategisk nordisk uddannelsessamarbejde” (250 000 DKK).

että liikenneyhteistyöhön ei tällä hetkellä perusteta liikennepolitiikan ministerineuvostoa. Pohjoismaiset yhteistyöministerit keskustelivat asiasta viimeksi syyskuussa 2020, jolloin todettiin, etteivät Pohjoismaat ole tällä hetkellä asiasta yksimielisiä. Tämä ei toki sulje pois muilla tasoilla tehtävää liikennealan yhteistyötä, ja Pohjoismaiden ministerineuvoston vision 2030 toteuttamiseksi laaditussa toimintasuunnitelmassa on varattu huomattavasti määrärahoja vihreää liikennettä varten.

että korvamerkitään 1,0 MDKK budjettikohdasta 1-0410 ”Verksamhetsbidrag til FNF” Norden i Skolen -opetusportaalin ylläpitämiseen.

Suositus 7/2020: Pohjoismaiden ministerineuvoston toimintasuunnitelma 2021 – 2024 (B 331/pres)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että toimintasuunnitelma toimeenpannaan seuraavin tarkistuksin:

että toimintasuunnitelman puolivälin tarkastelun yhteydessä vuonna 2022 lisätään osatavoite Liikennepolitiikan ministerineuvoston perustaminen

että toimintasuunnitelman puolivälin tarkastelun yhteydessä vuonna 2022 lisätään osatavoite Yhteiskuntaturvallisuus.

Suositus 8/2020: Kulttuurialan uusi yhteistyöohjelma 2021–2024 (B 332/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa kulttuurialan uuden yhteistyöohjelman 2021–2024.

Suositus 9/2020: Aluekehityksen ja -suunnittelun uusi yhteistyöohjelma (B 333/tillväxt):

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa aluepoliittisen yhteistyöohjelman 2021–2024 suunnitelmat ja ottaa huomioon mietinnössä esitetyt näkemykset.

Suositus 10/2020: Pohjolan länsinaapureita koskevat suuntaviivat 2021–2023 (B 334/pres)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että länsinaapureita koskevat suuntaviivat 2021–2023 hyväksytään.

Suositus 11/2020: Media- ja informaatiolukutaito (A 1842/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se asettaa työryhmän laatimaan käytäntöjä kaikille ikäryhmille suunnatun media- ja informaatiolukutaitoa koskevan koulutuksen toteuttamiseksi.

Suositus 12/2020: Itsemurhien ehkäiseminen Pohjoismaissa (A 1796/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että pyritään vähentämään itsemurhien määrää kaikissa Pohjoismaissa 25 prosentilla vuoteen 2025 mennessä ja otetaan tavoitteeksi niiden täydellinen ennaltaehkäiseminen pitkällä aikavälillä.

että pyritään ehkäisemään korkean riskin ryhmien itsemurhat Pohjoismaissa kokonaan.

että pyritään ehkäisemään junan alle heittäytymällä tehtävät itsemurhat kokonaan Pohjoismaissa vuoteen 2025 mennessä.

että nostetaan nuorisovastaanotot esiin hyvänä esimerkkinä siitä, miten lasten ja nuorten mielenterveysongelmia voidaan vähentää Pohjoismaissa.

että vuonna 2021 järjestetään huippukokous, jossa käsitellään itsemurhien ehkäisemistä koskevan tiedonvaihdon lisäämistä Pohjoismaissa.

että kerätään tietoa ja kokemuksia koronakriisin aikana tehdyistä itsemurhista ja itsemurhayrityksistä.

Suositus 13/2020: Kellojen siirtelyn lopettaminen Pohjoismaissa (A 1815/tillväxt)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että kun päätös pysyvistä aikavyöhykkeistä ja kesä- ja talviajan välisen kellojen siirtelyn luopumisesta mahdollisesti tehdään, asia hoidetaan koordinoidusti Pohjoismaissa ja Baltian maissa, ennen kaikkea, jotta Pohjoismaiden manneralueet (myös Ahvenanmaa), ja mieluiten myös Baltian maat, voivat valita saman aikavyöhykkeen. Samalla vältetään myös Pohjoismaiden välisten aikaerojen kasvaminen entisestään.

Suositus 14/2020: Pohjoismaisissa satamissa olevien alusten alkoholitestien ja alusturvallisuuden valvonnan lisääminen (A 1786/tillväxt)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne pyrkivät siihen, että kauppa-aluksilla sovelletaan alkoholin suhteen nollatoleranssia.

että ne pyrkivät lisäämään satamavaltiovalvontaa.

että ne pyrkivät tiukentamaan törkeästä vesiliikennejuopumuksesta annettavia rangaistuksia.

Suositus 15/2020: Yöjunat Pohjoismaissa (A 1825/tillväxt)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että teetetään nykytilanteesta ja tarpeista selvitys, johon sisältyy kustannus- ja rahoitussuunnitelma ja jossa selvitetään yöjunaliikenteen laajentamisen mahdollisuuksia ja edellytyksiä sekä Pohjoismaissa että Pohjoismaista sellaisiin Euroopan maihin, jotka ovat kohtuullisella etäisyydellä yöjunalla matkustettaessa. Selvityksessä tulee kiinnittää huomiota muun muassa siihen, millaisia vaikutuksia yöjunaliikenteen laajentamisella voisi olla lentoliikenteeseen ja autoiluun sekä tavaraliikenteeseen. Työssä on hyödynnettävä jo tehtyjen selvitysten tuloksia.

että lisätään yhteistyötä yöjunayhteyksien avaamiseksi uudelleen Pohjoismaiden välille ja Eurooppaan sillä edellytyksellä, että selvityksen mukaan tällaiset toimet edesauttaisivat pyrkimystä tehdä Pohjolasta maailman kestävin ja integroitunein alue ja niistä olisi hyötyä maille.

että parannetaan tavarankuljetusten koordinointia Pohjoismaissa, jotta tavaratonneja saataisiin siirrettyä teiltä rautateille ja merelle ilman, että raiteilla kulkevan tavaraliikenteen on kilpailtava matkustajaliikenteen kanssa.

että tehdään yhteistyötä uusien junavaunujen mahdollisissa hankinnoissa resurssien säästämiseksi ja junien käytettävyyden parantamiseksi Pohjoismaissa ja Manner-Euroopassa.

että tehdään yhteistyötä yhteisen (digitaalisen) lippujärjestelmän mahdollistamiseksi Pohjoismaihin ja niiden välille niin kansalliseen kuin alueelliseenkin joukkoliikenteeseen.

Suositus 16/2020: Pohjoismainen vertaileva analyysi koulujen sulkemisen aiheuttamista seurauksista oppilaille (A 1845/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii pohjoismaisen vertailevan analyysin seurauksista, joita koulujen sulkeminen aiheutti oppilaille Pohjoismaissa.

Suositus 17/2020: Elimistöön päätyvä mikromuovi (A 1813/hållbart)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että tutkitaan, kuinka paljon muovia elimistöön päätyy.

että tutkitaan elimistössä olevan mikromuovin vaikutuksia.